

Sygn. akt I ACa 371/13

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SA Elżbieta Karpeta
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M. (1), M. Z., S. Ś., K. K., A. N. i B. Z.

przeciwko (...)Spółdzielni Mieszkaniowej w C.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 28 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 540/12,

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwa oddala i zasądza od każdego z powodów: W. M. (1), M. Z., S. Ś., K. K., A. N. i B. Z. na rzecz pozwanej po 30 (trzydzieści) złotych tytułem kosztów procesu;

2) zasądza od każdego z powodów: W. M. (1), M. Z., S. Ś., K. K., A. N. i B. Z. na rzecz pozwanej po 55,80 (pięćdziesiąt pięć i 80/100) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 371/13

## UZASADNIENIE

Powodowie W. M. (1) i M. Z. w pozwie z dnia 18 lipca 2012r. domagali się ustalenia, że uchwała nr (...) z dnia 3 lipca 2012r. Walnego Zgromadzenia pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w C. jest nieważna oraz zasądzenia na ich rzecz od pozwanej kosztów sądowych.

Powód S. Ś. w pozwie z 3 sierpnia 2012r., w sprawie I C 585/12, domagał się uchylenia uchwały o wyborze Rady Nadzorczej pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w C. podjętej na Walnym Zgromadzeniu w dniu 3 lipca 2012r. oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania.

Powodowie K. K., A. N. i B. Z. pozwie z 9 sierpnia 2012r., w sprawie I C 612/12, domagali się uchylenia uchwały nr (...) z dnia 3 lipca 2012r. Walnego Zgromadzenia pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w C. nr (...) o wyborze Rady Nadzorczej oraz o zasądzenia na ich rzecz od pozwanej kosztów procesu.

Na uzasadnienie swych żądań powodowie podali, że wskutek wadliwości porządku obrad Walnego Zgromadzenia pozwanej zwołanego na dzień 13 czerwca 2012r. oraz wadliwego przeprowadzenia wyborów do Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni uchwała zatwierdzająca wybór tej Rady podjęta przez Walne Zgromadzenie pozwanej w dniu 3 lipca 2012r. powinna być wyeliminowana z porządku prawnego.

Według powodów sposób przeprowadzenia wyborów oraz przyjęte zasady wyłaniania członków Rady Nadzorczej były sprzeczne z prawem i statutem pozwanej, pokrzywdziły członków kandydujących do organu nadzoru Spółdzielni, a także wpłynęły na to, że dokonano wyboru niektórych członków, którzy nie spełnili wymaganego kryterium przy obliczaniu większości głosów, co skutkuje koniecznością wyeliminowania uchwały z obrotu prawnego.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa wskazując, że w dniu 13 czerwca 2012r. zmianie uległa jedynie kolejność rozpatrywania poszczególnych punktów porządku obrad Walnego Zgromadzenia a wybory do Rady Nadzorczej zostały przeprowadzone prawidłowo podobnie jak prawidłowo ustalono ich wynik.

Zarządzeniami z dnia 3 i 9 października 2012r. sprawy I C 585/12 i I C 612/12 Sądu Okręgowego w Katowicach połączono do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I C 540/12.

Powodowie W. M. (1) i K. K. na rozprawie w dniu 15 stycznia 2013r. zmienili żądane pozwu w ten sposób, że wnieśli o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia pozwanej z dnia 3 lipca 2012r. o wyborze Rady Nadzorczej. Podobnie żądanie pozwu na rozprawie w tym dniu zmienił powód M. Z..

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach uchylił uchwałę Walnego Zgromadzenia (...) Spółdzielni Mieszkaniowej Nr (...) z dnia 3 lipca 2012r. w sprawie wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej oraz stwierdzenia, że w wyniku tego wyboru członkami Rady Nadzorczej pozwanej wybrane zostały następujące osoby: K. P., K. A., R. M., A. R., M. C., E. W., A. S. (1), S. O., S. S., J. W., S. M. i A. S. (2), umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania ustalenia nieważności wymienionej uchwały oraz zasądził od pozwanej na rzecz powodów koszty procesu.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny, w zasadniczych kwestiach, był między stronami niesporny, a „na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów z dokumentów” Sąd ustalił, że:

- Zarząd pozwanej na dzień 13 czerwca 2012r. zwołał Walne Zgromadzenie;
- w zawiadomieniu o jego terminie wystosowanym do członków pozwanej podano porządek obrad tego Walnego Zgromadzenia. Porządek ten w (...) przewidywał „zgłaszanie i rekomendowanie kandydatów na członków Rady Nadzorczej”, a w pkt (...) „wybór przedstawicieli na Zjazd przedkongresowy KRS w W., delegata na Zjazd (...) SM w K. i członków Rady Nadzorczej”;
- w dniu 13 czerwca 2012r. po wyborze przewodniczącej Walnego Zgromadzenia, zaproponowała ona zmianę kolejności porządku obrad. Ten nowy porządek obrad, odczytany przez przewodniczącą, w pkt (...) przewidywał „zgłaszanie i rekomendowanie kandydatów na członków Rady Nadzorczej”, a w pkt (...) „wybór przedstawicieli na Zjazd przedkongresowy KRS w W., delegata na Zjazd (...) SM w K.”. Nowy porządek Walnego Zgromadzenia został przyjęty większością głosów;

- w Walnym Zgromadzeniu wzięło udział 475 członków;
- przewodniczący Komisji Wyborczej poinformował zgromadzonych, że wydrukowano 497 kart wyborczych z nazwiskami kandydatów do Rady Nadzorczej, z których 475 kart ostemplowano dwoma pieczęciami (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa i (...) i tylko takie są ważne a 22 karty pozostały nieostemplowane. Komisji Mandatowo – Skrutacyjnej wydano 475 opieczętowanych kart wyborczych;
- Komisja Mandatowo – Skrutacyjna wydała uprawnionym do głosowania 375 kart wyborczych, 100 kart zwróciła Komisji Wyborczej, a ta je unieważniła. Unieważniła też 22 karty nieopieczętowane;
- po rozdaniu kart przystąpiono do głosowania. Oddane głosy wrzucano do dwóch urn wyborczych;
- z uwagi na późną porę przegłosowano przerwę w obradach do dnia 26 czerwca 2012r. Urny zabezpieczono, opieczętowano i zdeponowano w pomieszczeniu Straży Miejskiej Urzędu Miejskiego w C.;
- w dniu 26 czerwca 2012r. Komisja Mandatowo – Skrutacyjna stwierdziła, że w urnach jest 378 kart wyborczych, w tym 7 kart bez pieczętki (...) oraz 13 głosów nieważnych. Komisja ta ustaliła, że w głosowaniu tajnym oddano 378 głosów. Za nieważne uznała 20 głosów, w tym 7 kart nieważnych. Na tej podstawie stwierdziła, że w I turze członkami Rady Nadzorczej wybrani zostali: K. A. (179 głosów), K. P. (190), E. W. (180), A. R. (181), M. C. (179), S. O. (188), R. M. (182), A. S. (1) (189);
- w wyborach do Rady Nadzorczej powód W. M. (1) otrzymał 163 głosy, a powód M. Z. 160 głosów;
- z uwagi na konieczność przeprowadzenia II tury wyborów do Rady Nadzorczej przegłosowano przerwę w obradach do dnia 3 lipca 2012r.;
- w dniu 3 lipca 2012r. w II turze wyborów, w wyniku tajnego głosowania członkami Rady Nadzorczej wybrano: S. S. (152 głosy), J. W. (156), S. M. (157) i A. S. (2) (152);
- w dniu 3 lipca 2012r. Walne Zgromadzenie pozwanej podjęło uchwałę Nr (...) w sprawie wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej oraz stwierdzenia, że w wyniku tego wyboru członkami Rady Nadzorczej pozwanej wybrane zostały następujące osoby: K. P., K. A., R. M., A. R., M. C., E. W., A. S. (1), S. O., S. S., J. W., S. M. i A. S. (2).

W ocenie Sądu Okręgowego (odmiennie niż twierdzili powodowie) w dniu 13 czerwca 2012r. nie doszło do naruszenia (...) ust.(...) Regulaminu Walnego Zgromadzenia ani (...) ust.(...) Statutu pozwanej. W wyniku zmiany kolejności porządku obrad nie skreślono, bowiem z tego porządku sprawy wyboru członków Rady Nadzorczej a „nie odczytanie przez przewodniczącą Walnego Zgromadzenia fragmentu dotyczącego wyborów do Rady Nadzorczej było jedynie technicznym błędem spowodowanym niewątpliwie zdenerwowaniem wywołanym pełnieniem tak znaczącej funkcji na tak ważnym dla wszystkich Walnym Zgromadzeniu, którego przebieg był dodatkowo nader burzliwy”.

Za chybiony, zdaniem Sądu I instancji uznać też należało zarzut powodów, że decyzja przewodniczącego Komisji Wyborczej stwierdzająca, iż ważnymi są wyłącznie karty wyborcze opatrzone dwoma pieczęciami to jest firmową pozwanej i o treści (...) winna być przegłosowana. „Decyzja ta jako suwerenna winna być przez wszystkich respektowana, gdyż żaden z przepisów Statutu ani Regulaminu Walnego Zgromadzenia nie wymaga zatwierdzenia jej przez głosowanie”.

Tym niemniej w ocenie Sądu I instancji takie „nieprawidłowości i uchybienia formalne” jak to, że Komisja Wyborcza przekazała Komisji Mandatowo – Skrutacyjnej 475 kart wyborczych opatrzonych dwoma pieczęciami oraz, że Komisja Mandatowo – Skrutacyjna wydała uprawnionym do głosowania 375 kart wyborczych, a 100 kart zwróciła Komisji Wyborczej, przy czym w dniu 26 czerwca 2012r. Komisja Mandatowo – Skrutacyjna stwierdziła, że w urnach jest 378 kart wyborczych, w tym 7 kart bez pieczętki (...), dyskwalifikowały wybory do Rady Nadzorczej, co skutkowało winno ich unieważnieniem na etapie Walnego Zgromadzenia oraz zarządzeniem dokonania ponownych.

Skoro jednak tak się nie stało, to – według Sądu I instancji – należy uznać, że stwierdzenie Komisji Mandatowo – Skrutacyjnej, że w głosowaniu tajnym oddano 378 głosów, w tym 20 nieważnych (13 + 7 kart nieważnych) było błędne. Skoro, bowiem Komisja ta wydała uprawnionym do głosowania 375 ważnych kart wyborczych, to nie mogła uznać, że oddano 378 głosów. Głosów tych oddano 375, w tym 13 nieważnych i 7 kart nieważnych, co oznacza, według Sądu, że 50%:

- oddanych głosów na ważnych kartach do głosowania wynosi 184 ( $375 - 7 = 368 : 2 = 184$ );

- ważne oddanych na ważnych kartach do głosowania wynosi 177,5 ( $375 - 20 = 355 : 2 = 177,5$ ).

W takim stanie rzeczy – zdaniem Sądu Okręgowego – „wobec faktu”, iż w (...) ust.(...) Regulaminu Walnego Zgromadzenia i (...) ust.(...) Statutu pozwanej mowa jest „o 50% oddanych głosów”, to w I turze wyborów do Rady Nadzorczej głosów 184 i więcej otrzymały tylko trzy osoby. Skoro w I turze wyborów do Rady Nadzorczej pozwanej z przyczyn formalnych błędnie wybrano osiem osób, a stosownie do przepisów Regulaminu i Statutu do II tury wyborów powinna stanąć tylko podwójna liczba osób w stosunku do nie obsadzonych mandatów spośród tych kandydatów, którzy w I turze wyborów otrzymali najwięcej głosów, zaś ostatecznie do Rady Nadzorczej pozwanej winni wejść kandydaci wybrani w I turze wyborów oraz kandydaci, którzy II turze wyborów otrzymali kolejno największą liczbę oddanych głosów, to „należy z całą stanowczością stwierdzić”, że w razie zarządzenia głosowania w sposób zgodny ze Statutem i Regulaminem Walnego Zgromadzenia jego wynik byłby niewątpliwie inny, „w tym mógłby być inny w sensie korzystnym dla skarżących powodów W. M. (1) i M. Z.”.

Ostatecznie Sąd Okręgowy przyjął, że wadliwość przeprowadzenia wyborów do Rady Nadzorczej miała wpływ na treść uchwały Walnego Zgromadzenia pozwanej Nr (...) z dnia 3 lipca 2012r. w sprawie wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej oraz stwierdzenia, że w wyniku tego wyboru członkami Rady Nadzorczej pozwanej wybrane zostały wymienione w niej osoby to zaskarżoną uchwałę należało uchylić.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu wskazał Sąd art. 98 kpc oraz §11 ust.1 pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zmianami) i §10 ust.1 pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zmianami).

Wymieniony wyrok zaskarżyła pozwana Spółdzielnia zarzucając naruszenie prawa materialnego, w szczególności przepisu art. 65 kc poprzez niewłaściwą wykładnię treści (...) ust.(...) i (...) Regulaminu Walnego Zgromadzenia (...)Spółdzielni Mieszkaniowej w C. i w konsekwencji przyjęcie, że w I turze wyborów do Rady Nadzorczej 50% oddanych głosów otrzymały tylko 3 osoby.

W oparciu o tak sformułowany zarzut pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od każdego z powodów kosztów postępowania.

Wszyscy powodowie wnieśli o oddalenie apelacji a powodowie S. Ś. oraz W. M. (2) i K. K. w odpowiedziach na apelację wnieśli o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Przede wszystkim podkreślić należy, że Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktyczne były bezsporne między stronami, a wynikały ze złożonych do akt sprawy, niekwestionowanych przez strony dokumentów, w tym protokołu Walnego Zgromadzenia członków pozwanej Spółdzielni, Regulaminu tego Zgromadzenia, protokołów Komisji Mandatowo – Skrutacyjnej oraz komisji wyborczej i statutu pozwanej Spółdzielni.

W szczególności Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił okoliczności związane z przeprowadzeniem wyborów do Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w C..

Ustalenia te Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Nie można jednak aprobować przyjętego przez Sąd I instancji sposobu ustalenia wyniku głosowania w wyborach do Rady Nadzorczej w pozwanej Spółdzielni, a w konsekwencji także ustalenia przez ten Sąd wyników wyborów.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że głosowanie w wyborach do Rady Nadzorczej przeprowadzono przy pomocy kart oznaczonych dwiema pieczęciami: (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa oraz „(...)” i tylko tak oznaczone karty były uważane za ważne.

Z materiału sprawy wynika też, co prawidłowo ustalił Sąd I instancji, że Komisja Mandatowo – Skrutacyjna wydała uprawnionym do głosowania 375 kart wyborczych, a przy ustalaniu wyników głosowania wyjęto z urny 378 kart, w tym 7 bez pieczętki (...), które to Komisja Mandatowo – Skrutacyjna uznała za nieważne.

W takim stanie rzeczy nie miał Sąd Okręgowy podstaw do przyjęcia, że w wyborach Rady Nadzorczej oddano 375 głosów (w tym 13 nieważnych i 7 kart nieważnych) skoro kart do głosowania wyjęto z urny 378. Różnicę w liczbie wydanych i wyjętych z urny kart do głosowania można wytłumaczyć tym, że wydano więcej niż 375 kart do głosowania ewentualnie względnie, że – co jest bardziej prawdopodobne – trzy osoby użyły w głosowaniu nieważnej karty, co nie jest tak odosobnionym wypadkiem i zdarza się również w wyborach powszechnych.

Nie można jednak z tej przyczyny uznać, że taka wadliwość głosowania dyskwalifikowała wybory do Rady Nadzorczej.

Nie można też podzielić stanowiska Sądu I instancji, że przy ustalaniu wyników głosowania należy uwzględnić wszystkie oddane głosy (w tym nieważne), poprzestając na literalnym brzmieniu (...) ust. (...) Regulaminu Walnego Zgromadzenia (który jest tożsamy z § (...) ust. (...) statutu pozwanej Spółdzielni), zgodnie z którym do organów Spółdzielni wchodzi kandydaci, którzy w I turze wyborów otrzymali co najmniej 50% oddanych głosów. Podobnie w wyborach członków Rady Nadzorczej. Wprawdzie wymienione zapisy nie precyzują, że pojęcie „oddane głosy” oznacza głosy ważne, tym niemniej – jak trafnie wywodzi pozwana w apelacji – z wykładni systemowej (...) Regulaminu (jak i (...) statutu) wynika, że pojęcie „oddane głosy” należy interpretować jako głosy ważne.

Decydujące znaczenie w tym zakresie należy przypisać (...) pkt (...) Regulaminu, w którym określono warunki ważności głosu i jednocześnie zdefiniowane pojęcie głosu nieważnego, za który uważa się taki gdy na karcie wyborczej pozostało nie skreślonych więcej nazwisk niż wynosi liczba członków Rady Nadzorczej lub gdy na karcie dokonano wpisu dodatkowych nazwisk.

Jak zatem słusznie wywodzi skarżąca głosów nieważnych jako nie będących aktem woli osoby głosującej, nie można uwzględniać przy obliczaniu wyników głosowania.

Niewątpliwie zgodzić należy się z wywodami zawartymi w odpowiedzi na apelację powodów W. M. (1) i K. K., że każdy wyborca wrzucając do urny ważną kartę do głosowania bez względu na sposób wypełnienia takiej karty oddaje głosy tym niemniej decydując się na oddanie głosu nieważnego „gdy żaden kandydat go nie satysfakcjonuje” wyborca taki musi liczyć się z tym, że ten nieważny głos nie będzie miał wpływu na wynik wyborców (przez oddanie nieważnego głosu pozbawia się wpływu na wynik wyborów).

Gdyby przyjąć stanowisko powodów jak i Sądu I instancji, że przy określaniu wyników głosowania oraz wyników wyborów należy uwzględnić wszystkie (w tym nieważne) głosy mogłoby dojść do patologicznej w istocie sytuacji, że wyniku wyborów nie można ustalić.

Jeżeli bowiem (podobnie jak w wyborach powszechnych) wyborca zamierza realnie wpływać na wynik wyborów powinien liczyć się z tym, że znaczenie ma tylko głos ważny.

Powyższe wywody prowadzą do wniosku, że Komisja Mandatowo – Skrutacyjna prawidłowo ustaliła, że w wyborach do Rady Nadzorczej oddano 358 ważnych głosów i stosownie do tego wyniku określiła, że 50% oddanych (ważnie) głosów to 179, a zatem prawidłowo też zaskarżoną uchwałą w wyniku tych wyborów określono skład Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni.

W takim stanie rzeczy nie można przyjąć by zaskarżona uchwała była sprzeczna z postanowieniami statutu lub dobrymi obyczajami albo by godziła w interesy spółdzielni, a w szczególności by miała na celu pokrzywdzenie jej członków.

W sytuacji gdy Sąd I instancji trafnie też uznał, że nie doszło do naruszenia (...) ust (pkt) (...) Regulaminu Walnego Zgromadzenia czy też (...) ust. (...) Statutu bowiem porządek obrad obejmował wybór członków Rady Nadzorczej (por. pkt 11 zawiadomienia z 17 maja 2012r - k. 10) i taki punkt porządku obrad został zrealizowany na Walnym Zgromadzeniu w dniu 13 czerwca 2012 roku, to wbrew wywodom odpowiedzi na apelację powodów W. M. (1) oraz K. K. nie zachodziły podstawy do uchylecia zaskarżonej uchwały z tej przyczyny.

Z powołanych przyczyn, na podstawie art. 386 § 1 kpc zaskarżony wyrok należało zmienić i powództwa oddalić oraz zasądzić od powodów na rzecz pozwanej koszty procesu zgodnie z art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz 105 kpc.